

אָרִיךְ כֵּל אָדָם לִזְעַג, שָׁאַן אָדָם זָכוֹה
לְבָא לְקַדְתָּה תְּקַמָּתָ בֵּין אָם בְּקָנוֹת
הָאָדָם בְּנֶפֶשׁ בְּחַלְלָה מִנְתָּה הַצְּבָנָה
תְּקַשְׁלָוֹת עַד פְּקַלְתָּו עַד קָצָה הַאֲדָרָוֹן,
עַד שְׁלָא יָהָה נְחַשֵּׁב בְּעַנִּי עַצְמָו לְכָלוֹם,
קְבוּמוֹ שָׁאַמְדָר מִשְׁאָר רְבָנָנוּ עַלְיוֹ הַשְׁלָום
(שמות ט, ז) וְקַחְנוּ מָה :

וזו שמיין לו בלבם געה להתקנות, אמת
להקחים עיני בראשו, ורואה שבאות
אדם שום צד שכח פעה להתקנות,
ענין כל קוויש הראות, שבאות א-
ליאו מזה כל הסקרי ראים, ומרא
השכלות והגאות הוי השך. ובכך
זהו שמיין בלבם געה להתקנות, אמת

איש בערו לא ניע וקסיל לא יבָן אֶלְעָלָגְנָה בְּנֵי אַקְרָנוֹ קִין לְלִי עַל גָּאָה שׁוֹפָטָה וְלִלְכָדָן אֲנָנוֹ וְזָכָה בְּלִימָיו לְבָא כְּקָרְתָּה הַאֲמָלֵם, וְאַזְרָבָה נְחוֹזָק הָאָמָד שְׁחָמָתָה, וְרַחֲזָק הָאָמָלֵם יְתַבְּרַךְ שְׁחָמָתָה וְחוֹמָמוֹ אֲמָתָה? וְרַחֲזָק הָאָמָלֵם תְּחַזְּרַתָּה שְׁחָמָתָה וְחוֹרָה אֲמָתָה, וְאוֹמֵר קְשָׁתָה תְּחַבְּרַךְ אֲין אָנָי וְהָיא יְכָלֵין לְדוֹר בְּרוּךְ קְשָׁתָה (סוטה ה). בְּנוּרָע (שם ד) שְׁפָטָה מְשֻׁלָּחָה באָלוֹעַ עַזְבָּרָה וְהָרָה שְׁגָאנָמָלָשִׂילָן, ח) יְתוּעַתָּה הַכְּלִיל גְּבָה לְבָבָה בְּפָרָט שְׁגָאנָה הָאָשָׁר בְּפָרָט, וְדִיבָרָקָרִים לֹא יְכֹן לְגָרָעִי אַמְּהָה תְּחַזְּרַתָּה (הטלטָל ג, 11).

אַמְגָנָם מֵשָׁהוּ אֶבְחָנָה אֵין נָאָפָּנָה
בְּעִינֵי עַצְמוֹ, אָתָה וְהָמְדִיבָּר
בְּקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהִים יְהָבָרָךְ וְאֱלֹהִים
אֲגֹרְתוֹן הַקְּדוֹשָׁה, וְכָמוֹ שְׁפָטָנוּבָּה (ישׁועָה ט.)
(ט) "אֶל זֶה אֶבְכִּיס כִּי נָכָה רָוחַ", וְעַמְרָה
שֶׁם נ., ט.) "מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשָׁכוֹן וְאֶתְּנָהָר
בְּקָא וְשָׁפֵל רָוחַ", וְהָשָׁאָמָר אֵין, קִינוּי
שֶׁהָוָא אֶבְחָנָה אֵין, אֵין אֲנִי הָהָוָא
כּוֹלִין לְדוֹר בְּדִירָה אַתָּה", וְהַכְּבָדָה
לְכָה לְכָה לְזִקְנָתָה הַאֲקָתָה, וְעַבְדָּתוֹן
פְּשָׁעָתוֹ אַמְתָה וְלִגְבוֹהָה סְלָקָא"ם:

הַבְּנֵי שם טוב אמר, שאם לא יהיה
לארם שום פנה, שיזיה הפל
שונה אצלן, בקדאי יזכה לבל מתקנות,
שענוה גודלה ממקלים (עי' כ), ונאפלו
ענוה שלא לשמה גודלה מותוכחה לשנה
קראייתא (ערני טו:) כי:
ולל טירטס (פיטומתולין) לי' כטול סע גו'

וירא שאישׁון הקורש ברוך הוא אט
הזהר, פתח להם שבעה
חקרים, וכשהם שערוא אט עעליהם געַ
יעט אט התחזקינן זונא שוואו זוניזין;
על זה נאמר ונברא ר. הל' אספה קראט
צעת פ' הי' הוּא קאליקין אין עד
לולבוֹזין. ובאר גאנגע שט' פוב נקורוש
קאנזון ביה, שבעה מון פוליה ווסטו
ל הנטזרהוּ ותוקרים המונעים אין
אלאס לראוּ שחשס יופיך לאנוּ בכל
קוקום. שערוי פסל מכיה צבר עסם אט יס
ווערוי זוניה אטס גם בעץ פטן וווער, ועם
לו לא אשלט אן כל נאפרן זונטבלל
ל הנטזרוּן, וווערוי כל ישנאָל ראניס
זוניה שעה לאט הוהה זיאיש אנד
בל אונדרין: (ולג' דוכט למילטס גוּן)

שלשים עצמו בימי שאינויו, בראשיתו במצרים
(סוטה כא): על פסוק (**איוב כח, ב**),
 הכתובת מכאן הפקידו, ותגובהו שמיוחשב
 מזו שאינויו בעולם התה, מה וועלתו יהוה
אלאיה חשב בצעי בני אדם :

זולם גראנץ ז"ג ני

ווע קדרש פָּר וְדָרְךָ וְסִכְמָן: שְׁמַעְתִּי
שְׁבוּבָעִים זֶל בְּשֻׁעַת מְבוֹהָה רְחוֹבָשְׁחוֹתִי
הַדָּבָר וּמְמַמְּתָן אֲלֵי וְשָׁמְעַן שְׁזַפְּלָל
שְׁצִינְצִילְוִיטִיּוֹת, בָּכוּן שֵׁל בְּלָבִן עַד יְהִינְן הַבְּרִיטִים
שְׁגַעֲנִיעָמִים, שְׁצַדְקָה בְּמִתְהָרָה הַסְּלָקוּתָה וְהַבְּרִיטָה
אֲזַנְתִּי לְבָשָׂר בְּפִנְמֵי וְהַשְׁמָמָה תְּחִזְקָה.

לְלִבְךָ לְלִבְךָ לְלִבְךָ לְלִבְךָ לְלִבְךָ לְלִבְךָ
כָּלֶבֶת כָּלֶבֶת כָּלֶבֶת כָּלֶבֶת כָּלֶבֶת כָּלֶבֶת
בְּלַבְךָ בְּלַבְךָ בְּלַבְךָ בְּלַבְךָ בְּלַבְךָ בְּלַבְךָ בְּלַבְךָ
שָׁאַתָּה שָׁאַתָּה שָׁאַתָּה שָׁאַתָּה שָׁאַתָּה שָׁאַתָּה
אַמְרָתִי אַמְרָתִי אַמְרָתִי אַמְרָתִי אַמְרָתִי אַמְרָתִי
חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי
חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי חַדְלָתִי

עכדרים ולשפתוחה יי' כל מוץ'ין לקבל
ס' ביהו ערך ולשפתוחה, כל זה
חושב לבב כי 'ההמפרחת' מביב ולא
תיכיב גנברותם. לבבון מהשכון דאתון
בצינן, ואיז איזן קד' בחוב לית מאן
בכ' נטול ששלואה אלכוי. עין זור חרש
וניחון. ואמר ביהו גלשות איזן קד'
ט' ו' נקע ונשר ושפלו, כי
כ' לא רע וגקרפ
ז' וו' לא רע וגקרפ
ו' ו' לא רע וגקרפ

או זאנין קהה, וכן גיטש צוין מאקט אין
קיעין שליטה האבן אויף דרי קיעין שום
רע קיון מלטין ומתקרטר, און דיא ווועט
דיבוק דיין בוחני התמים לאו זויה לשוט
דיבוק רע פולטין ומתקרטר שום פה ווועט
שליטה צליז, והזעה דיבוק בוחני התמים.
וועזה זיאאה נשפטו בוזס ואשונן של גג
ההשכבות קולם הנקפהה שאונע שקייד לפרקט
אונע: סעל מנטה פיר בע מאן דיא ווועט

פונטוני אוקרים מאם חישש סומק

איש אלהי מורהנו הרוב רבי
ראוי געניל שטס פטערתנו על פסוק
עה כה, כו.) ז' בארו האקדמים קאץן אשוד
קאנטיקס קאצ'אצ'רים, ו' לאארם שטוטר
קנטומו שעוזיא יואיא ז'ידי שמיטס והוא קאשיש
' ז' ו'זקי זאנין קפער קאבריה, זה
לטס ווא אוכדר אידער עד זאנין לו קומקה
קאנט, שי קפער איזען לא התחול
וועזרה איזינו ייזען מה שעוזיא האקסט
הה כלא חקמה והוא קפער קל קיוו:
שאנין אין מי שעוזיא ווירען זילען האקסט
וועבען חורקונמוויזה וויפער שמאו, וכל
שטוטר בא על איזה מרדגה מכין
וחורקונמוויזה קפערך שמון, וויזא
קיוו והוא קפער קעבזחיזז, ז' ומ' לנו
טפלשה וגענו עליו השליטים שערם
א איסטר אנטה פטולון לעראות את
' ז' ז' וויבער ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
וועזון רוק להתחלה עכורה וויפער
תו שעוזיא נויך מיטברך שמון שאיזו
לא העיז לעמלה העזיק:

אחד אמר לפני הבעל שם טוב
ד' אני טרחותי ונגעתי בעבודת
תבקר ולבסוף לא הטעני שום
ג' אני חיות ומחות וכי, והשב
ונת להזיה בعينך של ומחות:
(מל' מילון י"ח שם ד)

ל' שם מובן גלה שאף על פי שארם מתחפל ברכבות קדול ואקהה עראי, מכל מקומות כיוד שירא נגנזה לטעני כי יתרהך גם כן, כי אחד החפלו עם פליניין ברכבות אלא בהן لكم גנזה ותיה קטרוא לאכלה, ורק אחד מהם מתחפל ה-גנוזול על ידי זה^ה:

(דיל' נק' פ"ג ס' 605 ח)
 אשר הם שלמים ווראים בעיידם וגדר
 גונונים ומורומים בנפשם שהם יוצאים ידי
 בעבודות להשייה. והוא שטאטם
 עירוני דם מולכיב בעזונות ותואים ולא
 שכחה תלכלכו. בצלב העוזר והווער
 וא' יהודיך שבל מעשינו ועוזרו להשייה
 כיבר במשם שאנו עשה כלום ומצע
 תחניך הדרוניה שמסוכס בעבורו ולא
 קילינו. עוזי וולך ותונברג בכל יומ
 ומונדי איננו וח' וזה לו נמעשינו ואין לו
 חולץ עד אין קץ וחבלית. ע. ע' קרושות

רב הדרש רבי שלום מחייב קשם
הבעד שם טוב צ"ג, יהודית אריך
זוכה פרקי שפלות עצמה ונזרלות הבוגרין,
שנין פעמים יפה, מה ה' אליקס של
מאנך, ענחנו מה, (שמות טו, ז):
ויש לנו ווילטן חמץ (ט)

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מֵהַיְהּ אֶלְيָהּ שָׁלֹךְ
מַעֲפָק בַּי אָם לְזָרָה כִּי
לְאַבָּהּ כִּי וְלִבְבָּהּ כִּי. פָּרוֹשׁ, כָּמוֹ
כָּפָר אֶפְלוֹ וְהָא גָּדוֹל שְׁבָכְלָהּ שְׁוֹר לְלוֹהָ,
צַעַמְדוּ לְפִנֵּי הַפְּלָקָה הָא בְּעִינֵיכֶם כַּעֲשָׂן,
וְאַנְיָה רָוחָה שְׁעַמְדוּ לוֹ שָׁוָם בְּכָבְדָה מִחְמָת
גִּלְעָן וְלִבְרָתוֹן. כָּמוֹ שְׁעוֹלִים לוֹ קְשָׁהָוָה
בְּבִירָוּ בְּפִנֵּי עַצְמָהּ, כִּי אָז עַוְלִים לוֹ בְּכָבְדָ
וּבְשָׁוּסִים וּוּרְאִים מִמְּנוּ, אַקְמָנָם קְשָׁהָוָה לְפִנֵּי
הַפְּלָקָה. הָא וְכֵל מְדוֹתָיו חַתְּבָלָהּ, מִפְנֵי
רְאַתָּה וּבְשָׁוּסִים מִפְנֵי הַפְּלָקָה. וְהָא שָׁאָמֵר
מֵהַהָיָה הַיְלָדָה, עַל יְדֵי לְבָבָהּ כִּי:

בשעת המגילה שם מובא שארכר בקה הילשון
כלשוני בפיו המגילה הילשון יוציא עין אן
שאנן כי עוד אפללו אותן אתה מהתולחן
אל גאנטסמי עארך פטינעה אויה בענברת
ו' יוניבראָען: ווינן גאנטסמי (וילטער מאָרין)
ו' צוּרְבָּעָן:

גָּלְמֹוד מפשה ורבנו עליו השלום קבוע
שענו גואל אצקי, כי מי לנו
בגבור במצחיהם טובים מנצחוי, ואך על פי
בן ישעא עליו משפט כי החתן פשנטפה
ונquo; צבר את נידונו לבוא לאזרע
ישראל לטובת ישראאל, ופשת את קני
כניי בפתח לפני בפא והכבוד זאמיר ובוטן

עלום אין כי שום וכותב פון ל' זדקה
וטפוח חםס', במו שבחוב ויראה בה לה
ממשה ייינטו צ'י מזוק אחיך כטבה זיו עזק
ויזנחת ב', אקיה בירינט כי פסה,
ונאזרמי' זחה אנו מה' חסידין מה
אצקזינער, נפשל ייינטו לפני פפא הקבר
ונאפר אין לנו אפלן מנקת איז, אין בנו
לא מהנה לא זתקה ולא גAMILAH פרדים
בי אם קדושים ור��ות, יטיר יעקובנן
ותקירק בי דלונז קאר' (זהלטס צ),
אכינו מלכונז דענו כי אין בנו מעשים
זלקה ערשה עפננו לעמן שם':

נואר עינים ל��וקים יש
חומו דוד היגי' יזרעוץ לדבק עכמו אל שולחן ברוך
זהו רעד נאכמגה שאון סחן לרבקותה וחותמיין ליל
מההאל חוויל מונפוגורין דבורה דע און תפלת הי
בי תחבורך אין טוח. נמצאו בין הארדים
שעמולום לא החוחל בלבנס אלו ליהוחרב בו. כי
דרור שאין לו סוף אין לו התחלה. והוא שובר
שכבר הגע לשפטנות יגיאם בלאם רודאי עירין
חסר נכל וכל וזה מונחיתן טראוריה ריה

שְׁמַעְתִּי טָמוֹרִי [הַגָּעֵל] שֶׁמֶת טָבוֹן שֶׁרֶב עֲנָקָנָתוֹ שֶׁל הָאָרֶם גּוֹרָם שְׁעִירִיק מַעֲבָדָה הַיְתָבָרָה, שְׁפָאָד שְׁלָאוֹתוֹ אַינוֹ מַאֲכִין כִּי הָאָרֶם גּוֹרָם עַל יְהִי פְּלָתוֹ וְתוֹרָתוֹ שְׁפָעָא אֶל כָּל הַעוֹלָמָותִי, וְגַם הַמְּלָאכִים נְיוֹזָן עַל יְהִי חֻרְתוֹ וְתִפְלָתוֹי, שְׁאַלְוִי קְיָה מַאֲכִין זֶה, כִּמְהָה וְיָהָה עֹזֶבֶת הַבְּשָׂמָחָה וְבְרָאָה מַרְבָּכָל, וְיָהָה נְזָהָר בְּכָל אֹות וְמַנְעָנָה וְמַלָּה לְאַמְرָה בְּרוֹקָא יָאָוֹתִי:

בָּאָור יְעָן מֶה לְמַעַלָּה מַפְקֵד' (אֶבְיוֹת פִּיכְבָּר) בָּאָהָרָה לְזָבוֹר מַפְקֵד פְּרָעָה, אַיְהָה מַהָּה שְׁאַלְעָוָר בְּךָ שְׁבָבָה הוּא לְמַעַלָּה:
(טולות טקן יקון פְּרָעָה וְלֹאָרָה סָלָה)

מַהְגָּעֵל שֶׁמֶת טָבוֹן נְקָדוֹשׁ, אַרְךָ הָאָרֶם
לְהַיּוֹת פְּמִיד בְּדִעה קְלִשָּׁת וְלֹא
בְּמַעְירָות, וְזֶהוּ יַעֲבָרְתָּם מִתְּנָהָר וְבָרִים אֵלָי.
אַרְךָ לְאַכְלָה הַפְּהִירָות, וְלְהַיּוֹת פְּמִיד
בְּגָרְנוֹן הַפְּמָצָע, לֹא קְהַתְּנָהָת וְלֹא
בְּשָׁפָלוֹת טָס וְשָׁלּוּס, הַגָּנָה, יַאֲם פְּלִיבָּ
פְּאַתָּה (סְרָאָשָׁה הַזֶּה), אָז עַס אַיִן עַהָּם גִּיט
אָמָן טָבוֹן לוֹ יְשָׁלָה לְהַגְּלָאָות, זֶה אָמָן לֹא
מִטְּבִיב, יְשָׁלָה לְוֹ שְׁפָלוֹת וְלִפְמָחָה תְּשָׁאָת
וְכֵן. כֵּל זֶה לְאָטוֹב, רַק צָע וְגַדְתָּה
בְּאַחֲרָה, שְׁיָהָה פְּמִיד לְאַכְלָה הַתְּנָהָות וְלֹא
בְּשָׁפָלוֹת וְעַכְבָּות, רַק פָּעָם כָּה וְפָעָם כָּה,
עֲצָבוֹת יַכְרִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְהַפְּרָקִי:
וְהַגָּה מִשָּׁה הַזָּה בְּחִינָת הַדְּעָתִי, יַהְר
סִינִי, הַיְרָה הַזָּה בְּחִינָת גָּאות,
וְסִינִי הַזָּה בְּחִינָת שְׁפָלוֹתִי, וְזֶהוּ יַעֲרָבָר
הַזָּה אֶל מִשָּׁה בְּהָר פִּינִי, שְׁאַרְיךָ הָאָרֶם
לְקַח בְּחִינָת מִשָּׁה, בְּחִינָת דַעַת לְשָׁמִי
סְפָרוֹת טָרִי סִינִי, שְׁיָהָה בְּדִוְרָה הַמְּשָׁלֵל
בְּגַד הַצִּיר הַרְעָ, לְפָטָם בְּחִינָת יְהִי
וְלְפָטָם בְּחִינָת סִינִי. כִּי דָבָר שֶׁל
יַצְרָר הַרְעָ לְהַגִּיס דַעַת אֶלָּם בְּחִינָת
יְהִי, וְלְפָטָם עוֹשָׂה את עַצְמוֹ פְּלִיאָר
טוֹב לְהַשְּׁפִילוֹ בְּשָׁפָלוֹת, בְּכָרִי לְקַנְעָ
אוֹתוֹ מַעֲכָרוֹת הַשָּׁם יַתְּבָרָךְ, וְאַז נַקְרָא
סִינִי. עַזְחָה לְמִקְהָה הַגָּאת מִדְתָּ
הַשָּׁפָלוֹת, הַלָּא הַדְּוִי אָנָי. וְגַדְתָּה גְּדִילָות
מַשְׁפֵל אֶת עַצְמוֹ מִצְדָּם שְׁפָלוֹת חַמְרוֹן,
וְהַכְּלָל עַל יְהִי הַדְּעָת:

(נוֹווֹ טָמִיס (לְמִיחָרָה) מְכַלָּם, טָמָם ח.)

בְּשָׁם הַגָּעֵל שֶׁמֶת טָבוֹן, כִּי לְעָם עֲשִׂית
הַפְּצָוָה אֵין לְחַשֵּׁב כָּל בְּהַשְׁגָּה
פְּרָטִית, אֶלָּא אַרְבָּהָר, אַרְךָ הָאָרֶם לוֹעֲרָ
אֵם אֵין אָנָי לִי מִי לִי (אֶבְיוֹת פִּיאָ מִידָּ).
אָבֵל אַחֲר הַפְּצָשָׁה, מַחְבֵב הָאָרֶם לְהַתְּמִישָׁב
בְּעַצְמוֹ וְלְהַאֲמִין שֶׁלָא מַכְהוּ וְעַצְם יְהִי
עֲשִׂירִי הַפְּצָוָה. אֶלָּא רַק מְלָתָה הַ, שְׁבָבָ
חַשְׁבָּעַלְיָה מִפְּלָרָה, וְכֵן הַיּוֹתִי מְקָרָה
?אֲשָׁוֹת: (מְגִוְיִים אֲקָלָס מְגִוְיִת ח.)

וְפִילְגָּשׁוּן וְאַבָּהָרָה. פָּרָשָׁת הַגָּעֵל
שֶׁמֶת טָבוֹן וְקָאָרָי צָל עֲנָה
פְּסָרְלָה, פָּרָשָׁת שְׁפָתְחָה עֲנָה שְׁלֹוֹ
וְרוֹזָה לְעַרְאוֹת שְׁהָזָה שְׁנָה. וְזָהָה שְׁפָתְבָ
עֲפִילְגָּשׁוּן עֲנָה פְּסָרְלָה נְגָקָרָה פִּילְגָּשׁוּן,
עֲשָׂמָה רָאוּ מָה, פָּרָשָׁת רָאוּ שָׁאָנִי
בְּמַדְרָגוֹת וְבְחִינָת סִיחָה סִיחָה, יוֹתָלָד אֶת
פְּהָיָה עַל קְדִי הַנְּצָר הַנְּצָר תְּבִילָה תְּבִילָה מְשֻׁבָּת אָוֹת
עַל קְדִי הַנְּצָר הַנְּצָר תְּבִילָה תְּבִילָה מְשֻׁבָּת
שֶׁמֶת טָבוֹן הַנְּצָר הַנְּצָר לְאַחֲר שְׁנָה לוֹכְלָ
הַפְּצָלָות זְמִינָה מְשֻׁבָּחוֹת אֶלָּא שְׁנָה
בְּעַל גְּזָה גְּזָל. וְאַמְרָר לוֹ קְעָלָם גְּזָר
לְשׁוֹל בְּלַפְּצָלָות קְשָׁבָחוֹת אֶלָּא שִׁישָׁ
לְךָ חַסְרוֹן דָּה שְׁאָמָה בְּעַל גְּזָה, הַתְּלִימָד
עַצְמָךְ לְהַיּוֹת שְׁנָה וְשָׁבָב לֹא חַסְרָר לְךָ שְׁוֹם
מְפָלָה, וְעַלְפָה בְּן וְהַתְּלִימָד לְהַיּוֹת שְׁנָה כָּרָ,
וְפָעָם אֶתְתָּה הַקְּנִיטוֹ אַזְמָן אַחֲר, אַמְרָר לוֹ
שְׁזָפוֹת שְׁבָעָנוֹלָם קְהָאָה קְהָזָבָ לְנַגְּדִי,
פִּינִי שָׁאָנִי עַד גַּם בְּנָמָן בְּנָמָן לְנַגְּדִי,